

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАРИНИНГ ЕРДАН ФОЙДАЛАНИШДАГИ МУСТАҚИЛЛИГИ

(ҲУҚУҚИЙ ТАРҒИБОТ МАТЕРИАЛЛАРИ ТЎПЛАМИ)

**Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2026 йил 24 апрелдаги ПФ-68-сон Фармони
асосида**

Сув хўжалиги ходимлари, фермерлар, қишлоқ хўжалиги корхоналари, маҳаллий давлат органлари,
ҳуқуқий тарғибот гуруҳлари ва ОАВ учун тайёр материаллар

Қўллаш учун тайёр форматлар

Тезислар • савол-жавоблар • инфографика матнлари • ижтимоий тармоқ постлари • семинар сценарийси •
слайдлар учун матн • ОАВ учун мураккаб саволларга жавоблар

Тошкент – 2026

ТЎПЛАМДАН ФОЙДАЛАНИШ БЎЙИЧА ЭСЛАТМА

Муҳим ҳуқуқий изох

Ушбу тўплам норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг мазмун-моҳиятини содда ва оммабоп тилда тушунтириш учун тайёрланган. Низоли ёки индивидуал ҳуқуқий ҳолатда Lex.uz сайтидаги амалдаги расмий матн ва тегишли ижара шартномаси қоидалари устувор ҳисобланади.

Асосий манбалар:

- 1) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2026 йил 24 апрелдаги ПФ-68-сон Фармони – [Lex.uz](https://lex.uz)
- 2) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2025 йил 3 февралдаги ПФ-18-сон Фармони (ПФ-68 билан киритилган ўзгартишларни ҳисобга олган ҳолда) – [Lex.uz](https://lex.uz)

ПФ-68 сон Фармони 2026 йил 1 майдан кучга кирган.

МУНДАРИЖА

- 1. Фармоннинг мазмун-моҳияти: 12 та асосий хабар
- 2. Янги тизимда ижарачининг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари
- 3. Электрон онлайн аукцион: энг муҳим қоидалар
- 4. Амалдаги пахтачилик ва ғаллачилик ижарачилари учун имконият
- 5. Саноатлашган плантациялар: имтиёз ва қўллаб-қувватлаш
- 6. Сув ресурсларидан самарали фойдаланиш: янги талаблар
- 7. Миллий манфаатлар ва хорижий инвесторлар учун қоидалар
- 8. 25 та савол-жавоб
- 9. Семинар ва учрашув учун 10 дақиқалик тушунтириш матни
- 10. 10 слайдлик тақдимот учун тайёр мазмун

1. ФАРМОННИНГ МАЗМУН-МОҲИЯТИ: 12 ТА АСОСИЙ ХАБАР

ПФ-68-сон Фармоннинг бош ғояси – қишлоқ ҳўжалиги ерларини ажратишда тенг ва бозор тамойилларини кенг жорий қилиш, янги тизимдаги ижарачиларнинг экин танлашдаги мустақиллигини ошириш ва юқори қўшилган қийматли маҳсулот етиштириш учун иқтисодий шароит яратишдир.

- 1. Янги тизим бутун республикага ёйилди.** 2026 йил 1 майдан қишлоқ ҳўжалигига мўлжалланган ер участкаларини ПФ-18да белгиланган янги тизим асосида реализация қилиш тартиби барча ҳудудларга татбиқ этилди.
- 2. Экинни танлашда мустақиллик – янги тизимнинг марказий принципи.** Янги тизим ижарачиси экин тури, нави ва ҳажмини, етиштириш ва агротехник тадбир усулларини мустақил белгилайди; пахта ва ғаллани эса фақат ўзи маъқул деб ҳисоблаган тақдирдагина етиштириши мумкин.
- 3. Ижара муддати – 49 йил.** Янги тизимда ижарачи ердан 49 йил ижара ҳуқуқи асосида фойдаланади ва кейинчалик муддатни қонунчиликка мувофиқ узайтириш имкониятига эга.
- 4. Аукцион очик ва рақобатли.** Лотлар, қоида тариқасида, контурлар яхлитлиги ва суғориш тизимини бузмаган ҳолда 3 гектардан 50 гектаргача шакллантирилади.
- 5. Йирик лотларга истисно бор.** Саноат усулидаги плантациялар ва чорвачилик лойиҳалари учун 50 гектардан 500 гектаргача ер участкаларини аукционга чиқаришга рухсат берилади.
- 6. Бошланғич нарх пасайтирилди ва сотилмаган лотлар арзонлашиб боради.** Асосий ҳолатларда бошланғич нарх ер участкаси норматив қийматининг 50 фоизи; тақрорий савдоларда сотилмаган лот нархи босқичма-босқич 10 фоиздан камайиши мумкин.
- 7. Ййлов, пичанзор ва лалми ерлар учун алоҳида ёндашув.** Уларда лот бошланғич нархи норматив қийматнинг 1 фоизи ҳамда белгиланган тайёрлаш ва рўйхатдан ўтказиш харажатлари суммасидан шаклланади.
- 8. Сув таъминоти оғир ерлар муомалага қайтарилади.** Бундай ерлар сув таъминоти яхшилангач ёки янгидан ўзлаштириш ва қайта фойдаланишга киритиш шарти билан аукционга чиқарилиши мумкин.
- 9. Пахта-ғалла ихтисослигидаги айрим амалдаги ижарачилар учун янги имконият.** Жами ернинг 50 фоизига бўлган ижара ҳуқуқидан ихтиёрий воз кечилса ва белгиланган молиявий/гаров шартлари бажарилса, қолган қисмига янги тизим ҳуқуқлари ва янгидан 49 йиллик ижара берилади.
- 10. Юқори қўшилган қийматли плантацияларга молиявий рағбат.** Инфратузилма харажатларининг бир қисми, кредитлар, қадоклаш, сертификатланган кўчат ва шпалерлар бўйича қўллаб-қувватлаш чоралари белгиланди.
- 11. Сувдан фойдаланишда ҳисобдорлик кучаяди.** 2027 йилдан шולי етиштириш усулига янги талаблар, айрим ҳолатларда “ақлли” сув ҳисоблагичлари ва сув тежовчи технологиялар бўлмаса сув солиғини 2 барабар ставкада ҳисоблаш механизми назарда тутилган.
- 12. Ер ва сув самарадорлиги рақамли баҳоланади.** Ердан фойдаланиш КРІ тизими, рақамли агрохариталар ва 1 куб метр сувга яратиладиган иқтисодий қийматни ҳисоблаш методологияси жорий этилади.

Тарғиботдаги асосий формула

“Ер сотилмайди – ер участкасига бўлган ижара ҳуқуқи белгиланган тартибда реализация қилинади. Янги тизимда ижарачига кўпроқ ҳўжалик мустақиллиги берилади, бир вақтнинг ўзида ер ва сувдан оқилона фойдаланиш мажбуриятлари сақланади.”

2. ЯНГИ ТИЗИМДА ИЖАРАЧИНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

Қуйидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлар ПФ-18да белгиланган янги тизим ижарачисига тааллуқли. ПФ-68 ушбу тизимни 2026 йил 1 майдан республика бўйича кенгайтирди.

ҲУҚУҚЛАР	МАЖБУРИЯТЛАР
• Ер участкасидан 49 йиллик ижара ҳуқуқи асосида фойдаланиш.	• Экинларни алмашлаб экиш.
• Экин тури, нави ва ҳажмини мустақил белгилаш; пахта ва ғаллани фақат ўзи маъқул деб ҳисобласа етиштириш.	• Ердан оқилона фойдаланиш, тупроқ унумдорлигини сақлаш ва ошириш.
• Ер кодекси шартларига мувофиқ ижара ҳуқуқи ва мажбуриятларини бошқа шахсга ўтказиш, қайта/иккиламчи ижара механизмларидан фойдаланиш.	• Ҳар йили етиштирилган экин турлари, навлари, ҳажмлари ва реализация маълумотларини Солиқ қўмитаси ахборот тизимига киритиб бориш.
• Ижарага берувчининг розилигисиз ижара ҳуқуқини гаровга қўйиш (белгиланган тартибда).	• Ернинг норматив қиймати, бонитет бали, тупроқ таркиби ва сифатини қонунчиликда белгиланган тартибда текширтириб бориш.
• Шартномада кўрсатилган энг паст ва энг юқори лимитлар доирасида кафолатланган сув ҳажмини олиш; мажбурият бажарилмаса зарарни талаб қилиш.	• Ижара шартномаси, ер тузиш лойиҳаси ва сувдан фойдаланиш қоидаларига риоя қилиш.
• Ер тузиш лойиҳасига мувофиқ дала четида 20 сотихдан кўп бўлмаган ва контур майдонининг 1 фоизидан ошмаган жойда хизмат объектларини жойлаштириш.	• Ер ва сув ресурсларини муҳофаза қилиш бўйича умумий қонунчилик талабларига амал қилиш.

Нозик жиҳат

“Экинни мустақил танлаш” дегани барча мавжуд фермер хўжаликларига автоматик равишда бир хил тартиб татбиқ этилди, дегани эмас. Бу ҳуқуқ янги тизимдаги ижара муносабатлари доирасида амал қилади. Амалдаги ижарачи учун унинг шартномаси ва ПФ-68даги махсус ўтиш механизмлари алоҳида текширилади.

3. ЭЛЕКТРОН ОНЛАЙН АУКЦИОН: ЭНГ МУҲИМ ҚОИДАЛАР

Масала	Тушунтириш
Қачондан?	2026 йил 1 майдан янги тизим республика бўйича қўлланади.
Лот ўлчами	Қоида тариқасида 3–50 гектар; саноатлашган плантация ва чорвачилик учун 50–500 гектаргача.
Ким иштирок этади?	Яшаш жойи, юридик манзил, ташкилий-ҳуқуқий шакл ва бошқа ер участкаси бор-йўқлигидан қатъи назар резидент жисмоний ва юридик шахслар. Ҳолиб кейинчалик ер жойлашган ҳудудда юридик шахс ташкил этади ёки юридик манзиллини шу ҳудудга қўчиради.
Бошланғич нарх	Асосий ҳолатда норматив қийматнинг 50 фоизи.
Такрорий савдо	Сотилмаган лот нархи ҳар такрорий савдода 10 фоиздан босқичма-босқич пасайтирилиб, бошланғич нархнинг 10 фоизгача туширилиши мумкин (айрим истиснолар бор).
Савдо муддати	Биринчи савдо – хабарнома эълон қилинган кундан 15 кун ичида; такрорий савдо – 1 кун муддатда.
Тўлов	Аукционда аниқланган ижара ҳуқуқи учун тўлов 15 иш куни ичида тўлиқ тўланади.
Яйлов/пичанзор/лалми	Бошланғич нарх норматив қийматнинг 1 фоизи + аукционга тайёрлаш, ер тузиш/ТИА ва давлат рўйхатидан ўтказиш харажатлари.
Бўш ер 10 кунда чиқмаса	Туман (шаҳар) ҳокимлиги 10 кун ичида аукционга чиқармаса, белгиланган истиснолардан ташқари, “Ўздаверлойиҳа” томонидан автоматик чиқариш механизми ишлайди.

2026 ЙИЛДА ЯНГИ ТИЗИМ АСОСИДА АУКЦИОНГА ЧИҚАРИЛАДИГАН МАЙДОНЛАР

№	Худуд	Майдон, га
1	Қорақалпоғистон Республикаси	38 486,4
2	Андижон вилояти	2 748,6
3	Бухоро вилояти	3 302,0
4	Жиззах вилояти	6 939,5
5	Қашқадарё вилояти	17 578,1
6	Навоий вилояти	1 355,8
7	Наманган вилояти	2 245,9
8	Самарқанд вилояти	4 485,6
9	Сирдарё вилояти	3 197,8
10	Сурхондарё вилояти	7 643,3
11	Тошкент вилояти	6 353,6
12	Фарғона вилояти	2 201,5
13	Хоразм вилояти	3 640,6
	ЖАМИ	100 178,5

4. АМАЛДАГИ ПАХТАЧИЛИК ВА ҒАЛЛАЧИЛИК ИЖАРАЧИЛАРИ УЧУН ИМКОНИАТ

ПФ-68 айрим амалдаги пахтачилик ва ғаллачилик ихтисослигидаги ижарачиларга янги тизимга ўтишнинг ихтиёрий механизмини белгилади.

- Ижарачи жами ер участкасининг 50 фоиз қисмига нисбатан ижара ҳуқуқидан ихтиёрий равишда воз кечади.
- Қолган ер қисмига янги тизимда белгиланган ҳуқуқ ва мажбуриятлар татбиқ этилади.
- Қолган қисм учун янгидан 49 йиллик ижара ҳуқуқи берилади.
- Шарт: кишлоқ хўжалиги экинлари учун олинган тижорат банк кредитлари ва солиқлар бўйича қарздорлик бўлмаслиги керак.
- Шарт: ер участкасига бўлган ижара ҳуқуқи тижорат банкига гаров таъминоти сифатида қўйилмаган бўлиши керак.

Тарғиботда ишлатиладиган ибора

“Бу мажбурий қисқартириш эмас. Фармонда ижара ҳуқуқининг бир қисмидан ихтиёрий воз кечиш орқали қолган ерда янги тизим ҳуқуқларига ўтиш имконияти назарда тутилган.”

5. САНОАТЛАШГАН ПЛАНТАЦИЯЛАР: ИМТИЁЗ ВА ҚЎЛЛАБ- ҚУВВАТЛАШ

Янги тизим асосида ижарага берилган ерларда интенсив боғ, токзор, анорзор, енгил конструкцияли иссиқхона, резавор мевалар, гулчилик, кўчатчилик ва сабзавотчилик йўналишидаги саноатлашган плантациялар қўллаб-қувватланади.

Йўналиш	Қўллаб-қувватлаш
Инфратузилма	Суғориш тизимларини яхшилаш, электр таъминоти объектларини қуриш ва реконструкция қилиш харажатларининг 50 фоизи, бироқ 1,5 млрд. сўмдан ошмаган қисми молиялаштирилиши мумкин.
Кредит	Техник-иқтисодий асосга мувофиқ 7 йил муддатга, 3 йиллик имтиёзли давр билан Марказий банк асосий ставкасида кредит ажратилади.
Музлаткич омбори	5 млрд сўм эквивалентидан ошмаган кредит қисми бўйича фоиз харажатларини белгиланган чегараларда 3 йилгача компенсация қилиш механизми бор (“2+1” тамойили).
Қадоқлаш	Мева-сабзавотни замонавий қадоқлаб шартнома асосида реализация қилишда қадоқлаш харажатларининг 50 фоизгача қисми компенсация қилинади.
“Ин-витро” кўчат	Сертификатланган кўчат харид қилиш харажатларининг 50 фоизи қоплаб берилади.
Шпалер	Ҳар бир шпалер учун 25 минг сўмдан 70 минг сўмгача субсидия.
Хулоса	Суғориладиган ерларда саноатлашган плантация барпо этишда Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг тегишли хулосасини олиш талаб этилмайди.

Худудлар учун вазифа

2026 йил 1 октябрга қадар ҳар бир ҳудудда янги тизим асосида ижарага берилган ерларда камида 5 тадан намунавий саноатлашган плантация ташкил этиш чоралари кўрилади.

6. СУВ РЕСУРСЛАРИДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ: ЯНГИ ТАЛАБЛАР

Фармон ердан фойдаланиш мустақиллигини сув ресурсларидан ҳисобли ва самарали фойдаланиш билан боғлайди. Тарғиботда “мустақиллик + ресурс учун масъулият” формуласи алоҳида урғу билан тушунтирилиши мақсадга мувофиқ.

Йўналиш	Нима ўзгармоқда?
Кафолатланган сув ҳажми	Янги тизим ижара шартномасида сув билан таъминлаш усули ҳамда давлат томонидан кафолатланадиган йиллик сув етказиб бериш лимитларининг энг паст ва энг юқори даражаси кўрсатилади. Янги тизим ижарачиси шу доирада кафолатланган ҳажмда сув олиш ҳуқуқига эга.
Янги ерни ўзлаштириш	Ерни янгидан ўзлаштириш ва қайта фойдаланишга киритиш факат зарур сув ҳажми ҳудуддаги мавжуд сув ресурслари балансига салбий таъсир кўрсатмаслиги тўғрисида Сув хўжалиги вазирлигининг ижобий хулосаси бўлганда амалга оширилади.
Шоли – 2027 йилдан	Анъанавий сепма усулдан тўлиқ воз кечиб, лазерли текисланган майдонларда кўчат усулида ёки замонавий дон экиш сеялкалари орқали экиш тартиби жорий этилади.
2 барабар сув солиғи	2027 йилдан шолини анъанавий сепма усулда экиш аниқланса, сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ 2 барабар ставкада ҳисобланади.
Ақлли ҳисоб ва сув тежаш	2027 йилдан шоли ва балиқчилик майдонларида, 2030 йилдан эса қолган йўналишларда фаолият юритувчи юридик шахслар ерларида суғориш сувини ҳисобга олиш тизими (“ақлли” ҳисоблагичлар) ва сув тежовчи технологиялар жорий этилмаган ҳолатларда 2 барабар ставка қўлланиши назарда тутилган.
Water productivity	2027 йил 1 мартга қадар 1 куб метр сув сарфидан қишлоқ хўжалигида яратиладиган иқтисодий қийматни ҳисоблаш методологияси жорий этилади.
Реал вақтда кузатув	2027 йил 1 январга қадар “Modsnow” тизими орқали музлик, дарё, сой ва бошқа манбалардаги сув захираларини реал вақт режимида кузатиш йўлга қўйилиши белгиланган.

Сув ҳўжалиги тизими учун асосий хабар

Ердан фойдаланишдаги мустақиллик сувни чекловсиз ишлатиш ҳуқуқини англатмайди. Янги тизимда сув ҳажмининг кафолати, ҳисобини юритиш, сув тежовчи технология ва ҳудуд сув балансига риоя қилиш бир-бирига боғланган.

7. МИЛЛИЙ МАНФААТЛАР ВА ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИТОРЛАР УЧУН ҚОИДАЛАР

- 2026 йил 1 майдан қишлоқ ҳўжалигига мўлжалланган ерлар чет эллик инвесторларга, чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналарга, чет эллик юридик ва жисмоний шахсларга тўғридан-тўғри ижарага берилмайди.
- Уларнинг қишлоқ ҳўжалиги ерларини ижарага олиш бўйича аукционларда иштирок этиши ва қайта ижарага олишига йўл қўйилмайди.
- Қишлоқ ҳўжалиги ерлари мавжуд юридик шахсларнинг устав фондидаги улушларни чет эллик шахсларга тўғридан-тўғри ёки билвосита бегоналаштириш чекланган.
- Йирик инвестиция лойиҳаларида (қиймати камида 10 млн АҚШ доллари эквиваленти) хорижий инвесторларга бўз, лалми ва яйлов ерлари янгидан ўзлаштириш/қайта фойдаланишга киритиш талаби билан Дирекция орқали иккиламчи ижара механизмидан фойдаланиши мумкин.

Тушунтиришда эҳтиёт бўлинг

“Хорижий инвестиция бутунлай тақиқланди” деб талқин қилиш нотўғри. Фармон қишлоқ ҳўжалиги ерларининг тўғридан-тўғри ижараси ва аукциони бўйича чекловларни белгилайди, бироқ йирик лойиҳалар учун Дирекция орқали махсус иккиламчи ижара механизмини ҳам назарда тутди.

8. 25 ТА САВОЛ-ЖАВОБ

1. ПФ-68-сон Фармон қачондан кучга кирди?

2026 йил 1 майдан.

2. Фармоннинг асосий мақсади нима?

Ер участкаларини ажратишда тенг ва бозор тамойилларини кенг жорий қилиш, янги тизим ижарачиларининг экин жойлаштиришдаги мустақиллигини ошириш ва юқори қўшилган қийматли маҳсулотлар етиштиришни рағбатлантириш.

3. Янги тизим қаерларда амал қилади?

2026 йил 1 майдан республика ҳудудларининг барчасида.

4. Янги тизимда ижара муддати қанча?

49 йил; кейинчалик қонунчиликка мувофиқ узайтириш мумкин.

5. Янги тизим ижарачиси экинни ўзи танлайдими?

Ҳа. У экин тури, нави ва ҳажмини, етиштириш усулларини мустақил белгилайди. Пахта ва ғаллани ҳам фақат ўзи маъқул деб ҳисобласа етиштириши мумкин.

6. Бу ҳуқуқ барча амалдаги фермерларга автоматик татбиқ этиладими?

Йўқ. У янги тизимдаги ижара муносабатларига тааллуқли. Амалдаги ижарачилар учун шартнома ва ПФ-68даги махсус ўтиш қоидалари ҳисобга олинади.

7. Лотлар неча гектар бўлади?

Қоида тариқасида 3–50 гектар. Саноатлашган плантация ва чорвачилик учун 50–500 гектаргача лот чиқариш мумкин.

8. Аукционда ким қатнашиши мумкин?

Резидент жисмоний ва юридик шахслар – яшаш жойи, юридик манзили, ташкилий шакли ва бошқа ер участкаси бор-йўқлигидан қатъи назар.

9. Аукцион ғолиби бошқа вилоятдан бўлса-чи?

У ер жойлашган вилоятда юридик шахс ташкил қилиши ёки юридик манзилини шу худудга кўчириши лозим.

10. Аукционнинг бошланғич нархи қанча?

Асосий ҳолатда ер участкаси норматив қийматининг 50 фоизи.

11. Сотилмаган лот нархи пасаядими?

Ҳа. Такрорий савдоларда 10 фоиздан босқичма-босқич пасайтириш механизми белгиланган.

12. Яйлов, пичанзор ва лалми ерларда нарх қандай?

Бошланғич нарх норматив қийматнинг 1 фоизи ҳамда белгиланган тайёрлаш ва рўйхатдан ўтказиш харажатларидан шаклланади.

13. Аукцион тўлови қачон тўланади?

15 иш куни ичида тўлиқ тўланади.

14. Ижара ҳуқуқини гаровга қўйиш мумкинми?

Янги тизим ижарачиси белгиланган тартибда ижарага берувчининг розилигисиз ижара ҳуқуқини гаровга қўйиши мумкин.

15. Ижара ҳуқуқини бошқа шахсга ўтказиш мумкинми?

Ер кодексида белгиланган тартиб ва шартларга мувофиқ ижара ҳуқуқлари ва мажбуриятларини ўтказиш, қайта/иккиламчи ижара механизмларидан фойдаланиш мумкин.

16. Дала четида омбор ёки қадоклаш жойи қуриш мумкинми?

Ер тузиш лойиҳасига мувофиқ, муҳофаза зонасидан ташқарида 20 сотихдан кўп бўлмаган ва контурнинг 1 фоизидан ошмаган майдонда енгил конструкцияли хизмат объектларини жойлаштириш мумкин.

17. Сув билан таъминлаш бўйича қандай кафолат бор?

Янги тизимда шартномада кўрсатилган йиллик энг паст ва энг юқори лимит доирасида кафолатланган сув ҳажмини олиш ҳуқуқи белгиланган.

18. Сув етказиб бериш мажбурияти бажарилмаса-чи?

Янги тизим ижарачиси етказилган зарарни талаб қилиб олиш ҳуқуқига эга.

19. Сув таъминоти оғир ерлар аукционга чиқадиими?

Ҳа, сув таъминоти яхшиланганидан сўнг ёки янгидан ўзлаштириш/қайта фойдаланишга киритиш шarti билан.

20. Янги ерни ўзлаштириш учун сув бўйича хулоса керакми?

Ҳа. Зарур сув ҳажми худуд сув балансига салбий таъсир қилмаслиги тўғрисида Сув хўжалиги вазирлигининг ижобий хулосаси талаб этилади.

21. 2027 йилдан шoли қандай экилади?

Анъанавий сепма усулдан воз кечилиб, лазерли текисланган майдонларда кўчат усулида ёки замонавий дон экиш сеялкалари орқали экилади.

22. “Ақлли” сув ҳисоблагичлари бўлмаса нима бўлади?

Фармонда белгиланган муддатлардан бошлаб айрим ерларда ҳисоблаш воситалари ва сув тежовчи технологиялар бўлмаса, сув солиғини 2 барабар ставкада ҳисоблаш назарда тутилган.

23. Саноатлашган плантациялар учун қандай ёрдам бор?

Инфратузилма харажатларининг 50 фоизигача (1,5 млрд сўмгача), кредит, фоиз компенсацияси, қадоклаш, “ин-витро” кўчат ва шпалер субсидиялари каби чоралар.

24. Чет эллик шахс аукционда қишлоқ хўжалиги ерини олиши мумкинми?

2026 йил 1 майдан бундай аукционларда чет эллик шахслар ва чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналарнинг иштирок этишига йўл қўйилмайди.

25. Ердан фойдаланиш мустақиллиги масъулиятни камайтирадими?

Йўқ. Алмашлаб экиш, ердан оқилона фойдаланиш, тупроқ унумдорлигини сақлаш, маълумотларни киритиш ва сувдан самарали фойдаланиш мажбуриятлари сақланади.

9. СЕМИНАР ВА УЧРАШУВ УЧУН 10 ДАҚИҚАЛИК ТУШУНТИРИШ МАТНИ

Хурматли фермерлар ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчилари!

2026 йил 24 апрелда қабул қилинган ПФ-68-сон Фармон қишлоқ хўжалигида ер муносабатларини янада бозор тамойилларига яқинлаштиришга қаратилган муҳим ҳужжатдир. Фармон 1 майдан кучга кирди ва 2025 йилда айрим ҳудудларда синовдан ўтган янги ижара тизимини республика бўйича кенгайтирди.

Янги тизимнинг энг муҳим янгилиги – ижарачининг хўжалик қарорларидаги мустақиллиги. Янги тизим ижарачиси қайси экинни, қайси нава ва қанча ҳажмда етиштиришни ўзи белгилайди. Пахта ёки ғалла етиштириш ҳам унинг иқтисодий қарорига боғлиқ. Бироқ бу мустақиллик масъулиятсизлик дегани эмас: алмашлаб экиш, тупроқ унумдорлигини сақлаш, ердан оқилона фойдаланиш ва белгиланган маълумотларни электрон тизимларга киритиш мажбуриятлари сақланади.

Иккинчи муҳим масала – ҳуқуқнинг барқарорлиги. Янги тизимда ижара муддати 49 йил. Ижара ҳуқуқини белгиланган тартибда гаровга қўйиш, ҳуқуқ ва мажбуриятларни ўтказиш ҳамда иккиламчи ижара механизмларидан фойдаланиш имкониятлари мавжуд. Бу ерни фақат мавсумий ресурс эмас, балки узоқ муддатли инвестиция ва бизнес режа асоси сифатида қўришга шароит яратади.

Учинчи йўналиш – аукцион тартибини соддалаштириш. Қоида тариқасида лотлар 3 гектардан 50 гектаргача чиқарилади. Саноатлашган плантация ва чорвачилик лойиҳалари учун 50 гектардан 500 гектаргача лотларга рухсат берилган. Асосий ҳолатда бошланғич нарх норматив қийматнинг 50 фоизи қилиб белгиланади, сотилмаган лотлар эса такрорий савдоларда босқичма-босқич арзонлашиши мумкин.

Тўртинчи йўналиш – сув масаласи. Янги тизимда сув билан таъминлаш усули ва йиллик кафолатланган лимитлар ижара ҳужжатларида аниқ кўрсатилади. Шу билан бирга, сувни ҳисобга олиш, сув тежовчи технологияларни жорий этиш ва сув балансига риоя қилиш талаблари кучайтирилмоқда. 2027 йилдан шולי етиштиришда анъанавий сепма усулдан воз кечилади.

Бешинчи йўналиш – юқори қўшилган қийматли маҳсулот. Интенсив боғ, токзор, анорзор, иссиқхона, резавор мева, гулчилик, кўчатчилик ва сабзавотчилик бўйича саноатлашган плантациялар учун инфратузилма, кредит, кадоқлаш, кўчат ва шпалерга молиявий ёрдам чоралари белгиланган.

Шу боис ПФ-68ни оддий бир “ер аукциони” ҳужжати деб эмас, балки “мустақил қарор + узоқ муддатли ижара + инвестиция + сув ва ер учун масъулият” тамойилларини бирлаштирган ислохот сифатида тушуниш тўғри бўлади.

10. 10 СЛАЙДЛИК ТАҚДИМОТ УЧУН ТАЙЁР МАЗМУН

1-слайд. Сарлавҳа

- ПФ-68: қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчиларининг ердан фойдаланишдаги мустақиллиги
- 2026 йил 1 майдан кучга кирган

2-слайд. Фармоннинг 3 мақсади

- Янги ижара тизимини бутун республикага жорий этиш
- 117,6 минг гектар узоқ вақт сотилмаган ерларни янги тизимда қайта аукционга чиқариш
- Ҳар бир ҳудудда камида 5 та саноатлашган плантация лойиҳасини қўллаб-қувватлаш

3-слайд. Ижарачининг янги ҳуқуқлари

- 49 йиллик ижара
- Экин тури, нави, ҳажмини мустақил танлаш
- Ижара ҳуқуқини гаровга қўйиш
- Ер кодекси асосида ҳуқуқларни ўтказиш/иккиламчи ижара
- Кафолатланган сув лимити доирасида сув олиш

4-слайд. Ижарачининг мажбуриятлари

- Алмашлаб экиш
- Ердан оқилонга фойдаланиш
- Тупроқ унумдорлигини сақлаш ва ошириш
- Экин ва реализация маълумотларини ахборот тизимига киритиш
- Ер ва сувдан фойдаланиш талабларига риоя қилиш

5-слайд. Аукцион

- 3–50 га – асосий диапазон
- 50–500 га – плантация/чорвачилик
- Бошланғич нарх – норматив қийматнинг 50%и
- Биринчи савдо – 15 кун; такрорий – 1 кун
- Тўлов – 15 иш кунда тўлик

6-слайд. Амалдаги пахта-ғалла ижарачиси

- 50% ижара ҳуқуқидан ихтиёрий воз кечиш
- Қолган қисм – янги тизим ҳуқуқлари
- Янгидан 49 йил
- Кредит/солиқ қарзи ва банк гарови бўйича шартлар

7-слайд. Саноатлашган плантация

- Инфратузилма – 50%, 1,5 млрд сўмгача
- 7 йиллик кредит, 3 йил имтиёз
- Қадоклаш – 50%гача
- “Ин-витро” кўчат – 50%
- Шпалер – 25–70 минг сўм

8-слайд. Сув

- Кафолатланган сув лимити
- Янги ўзлаштиришда сув баланси ҳулосаси
- 2027: шолида янги технология
- Ақлли сув ҳисоби ва тежовчи технология
- 1 м³ сувга иқтисодий қиймат

9-слайд. Миллий манфаатлар

- Чет элликларга тўғридан-тўғри қишлоқ хўжалиги ер ижараси йўқ
- Аукционда иштирок чекланган
- Йирик инвестиция учун махсус иккиламчи ижара механизми

10-слайд. Асосий ҳулоса

- Кўпроқ мустақиллик
- Узоқ муддатли ҳуқуқ
- Кўпроқ инвестиция имконияти
- Сув ва ер учун юқори масъулият
- Бозор ва рақамли бошқарувга ўтиш

МАНБАЛАР

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2026 йил 24 апрелдаги “Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчиларининг ердан фойдаланишдаги мустақиллигини таъминлашга қаратилган навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-68-сон Фармони – <https://lex.uz/docs/8167799>
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2025 йил 3 февралдаги ПФ-18-сон “Қишлоқ хўжалиги экин майдонлари унумдорлигини ошириш, тармоққа инвестициялар жалб қилиш учун қулай шарт-шароит яратиш бўйича навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони (амалдаги таҳрир) – <https://lex.uz/docs/7360179>.